

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 16/2019-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 17. januára 2019 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], t. č. Ústav na výkon trestu odňatia slobody a Ústav na výkon väzby [REDACTED], zastúpeného advokátkou JUDr. Ivanou Halahijovou, advokátska kancelária, Vazovova 9/A, Bratislava, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu a inú právnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na obhajobu zaručeného v čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a práv zaručených v čl. 6 ods. 1, 2 a 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Tdo 33/2018 z 24. októbra 2018 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 31. decembra 2018 doručená sťažnosť [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie základného práva na súdnu a inú právnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1

Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na obhajobu zaručeného v čl. 50 ods. 3 ústavy a práv zaručených v čl. 6 ods. 1, 2 a 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 3 Tdo 33/2018 z 24. októbra 2018.

V podstatnej časti sťažnosti uviedol, že ho 27. októbra 2016 Okresný súd Nitra (ďalej len „okresný súd“) uznal vinným z obzvlášť závažného zločinu nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. c) a ods. 2 písm. c) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. b), j) Trestného zákona, za čo mu uložil trest odňatia slobody v trvaní jedenástich rokov a ôsmich mesiacov.

Proti rozsudku podal odvolanie „z dôvodu, že rozsudok nezodpovedá vykonanému dokazovaniu. Krajský súd v Nitre na základe Uznesenia zo dňa 7.2.2017 vydaného pod spisovou značkou ITo/87/2016 odvolanie zamietol ako nedôvodné“.

Proti rozsudku okresného súdu v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Nitre sp. zn. 1 To 87/2016 zo 7. februára 2017 podal sťažovateľ dovolanie voči výroku o vine, treste a konaníu, ktoré rozsudku predchádzalo, z dôvodov zmysle § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, z dôvodu, že bolo zásadným spôsobom porušené právo na obhajobu a v zmysle § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku, t. j. že rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom. Najvyšší súd dovolanie zamietol uznesením sp. zn. 3 Tdo 33/2018 z 24. októbra 2018.

Sťažovateľ uviedol: „*Pokiaľ ide o dovolací dôvod v zmysle ustanovenia § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, t. j. zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu, poukazoval sťažovateľ na skutočnosť, že v spise Okresného súdu Nitra... sa nachádza písomné doplnenie výpovede svedka [REDAKOVANÉ]... písomnosť bola súdu doručená dňa 23.9.2016, t. j. ešte pred konaním hlavného pojednávania dňa 28.9.2016. Okresný súd Nitra vôbec neoboznámil doručenie predmetnej písomnosti, pričom obsah písomnosti je z pohľadu obhajoby kľúčový, nakoľko potvrdzuje, že svedkovia vypočutí vo veci boli ovplyvňovaní zo strany orgánov činných v trestnom konaní. Táto skutočnosť je o to závažnejšia, že odsúdenie sťažovateľa je založené výlučne na svedeckých výpovediach,*

nakoľko v konaní nebol produkovaný žiaden iný dôkaz, ktorý by spájal sťažovateľa s trestnou činnosťou kladenou mi za vinu...

Pokiaľ ide o dovolací dôvod v zmysle ustanovenia § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku, t. j. rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom obhajoba predovšetkým poukazovala na skutočnosť, že z vykonaného dokazovania tak v prípravnom konaní ako na hlavnom pojednávaní nebolo možné ustáliť, na základe akých konkrétnych skutočností bol vykonaný dňa 30.4.2015 zákrok na sťažovateľovi [REDAKOVANÉ] a na základe čoho boli vo veci stotožnené jednotlivé osoby svedkov. Doposiaľ v konaní nebola preukázaná dôvodnosť a teda zároveň ani zákonnosť takéhoto zákroku na sťažovateľovi [REDAKOVANÉ]...

Vzhľadom k uvedenému sťažovateľ podal dovolanie, ktoré však Najvyšší súd Slovenskej republiky na základe uznesenia vydaného v konaní vedenom pod spisovou značkou 3Tdo/33/2018 zamietol. Najvyšší súd SR ako súd dovolací svojím rozhodnutím neodstránil nezákonný stav nastolený rozhodnutím prvostupňového aj odvolacieho súdu. Uvedeným konaním Najvyšší súd odňal sťažovateľovi právo na prístup k súdu a spravodlivé súdne konanie garantované v článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, keď tento de facto nemal inú možnosť, ako sa brániť voči predchádzajúcim rozhodnutiam, avšak ani v dovolacom konaní sa nápravy nedomohol.“

Sťažovateľ zastáva tento názor: „napádané rozhodnutie nemá oporu v účinnej právnej úprave a porušuje jeho právo na prístup k súdu a spravodlivé súdne konanie garantované v článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, právo na obhajobu zakotvené v článku 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a článku 6 odseku 1, 2 a 3 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd...“

Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd „rozhodol, že základné práva sťažovateľa uvedené v článku 46 odseku 1, článku 50 odseku 3 Ústavy SR a článku 6 odseku 1, 2 a 3 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd boli uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 24.10.2018 vydaného v konaní číslo 3Tdo/33/2018 porušené a zrušuje toto rozhodnutie, uložil Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky nahradiť sťažovateľovi trovy konania.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd

nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

Predmetom sťažnosti je namietané porušenie základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy, základného práva na obhajobu zaručeného v čl. 50 ods. 3 ústavy a práv zaručených v čl. 6 ods. 1, 2 a 3 dohovoru uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 3 Tdo 33/2018 z 24. októbra 2018, pretože ním podľa sťažovateľa bolo „zásadným spôsobom porušené právo na obhajobu a v zmysle § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku, t. j. že rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom“.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 50 ods. 3 ústavy obvinený má právo, aby mu bol poskytnutý čas a možnosť na prípravu obhajoby a aby sa mohol obhajovať sám alebo prostredníctvom obhajcu.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Podľa čl. 6 ods. 2 dohovoru každý, kto je obvinený z trestného činu, považuje sa za nevinného, dokiaľ jeho vina nebola preukázaná zákonným spôsobom.

Podľa čl. 6 ods. 3 dohovoru každý, kto je obvinený z trestného činu, má tieto minimálne práva:

a) byť bez meškania a v jazyku, ktorému rozumie, podrobne oboznámený s povahou a dôvodom obvinenia vzneseného proti nemu;

b) mať primeraný čas a možnosti na prípravu svojej obhajoby;

c) obhajovať sa osobne alebo prostredníctvom obhajcu podľa vlastného výberu, alebo pokiaľ nemá dostatok prostriedkov na zaplatenie obhajcu, aby sa mu poskytol bezplatne, ak to záujmy spravodlivosti vyžadujú;

- d) vyslúchať alebo dať vyslúchať svedkov proti sebe a dosiahnuť predvolanie a výsluch svedkov vo svoj prospech za rovnakých podmienok, ako svedkov proti sebe;
- e) mať bezplatnú pomoc tlmočníka, ak nerozumie jazyku používanému pred súdom alebo týmto jazykom nehovorí.

Ústavný súd predovšetkým pripomína, že nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

Najvyšší súd napadnutým uznesením sp. zn. 3 Tdo 33/2018 z 24. októbra 2018 dovolanie sťažovateľa odmietol. V odôvodnení uviedol najmä:

«... Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 377 Trestného poriadku)... V prvom rade najvyšší súd poznamenáva, že v zmysle § 385 Trestného poriadku je dovolací súd viazaný dovolacími dôvodmi, ktoré sú v ňom uvedené, z čoho vyplýva, že táto viazanosť sa týka vymedzenia chýb napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu prechádzalo (§ 374 ods. 1 Trestného poriadku) a nie právnych dôvodov dovolania uvedených v ňom v súlade s § 374 ods. 2 Trestného poriadku z hľadiska ich hodnotenia (R 120/2012-I).

S ohľadom na uvedené nebol najvyšší súd oprávnený preskúmať iné v dovolaní označené porušenia zákona, ktoré nezodpovedajú vymedzeným dovolacím dôvodom, pretože

by si tak atrahoval prieskum právoplatného rozhodnutia a jemu prechádzajúceho konania nad rámec návrhu dovolania, čo by znamenalo prekročenie právomoci vyplývajúcej zo zákona (§ 385 Trestného poriadku) a z čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „Ústava“).

Z uvedeného je preto potrebné vyvodiť, a to s ohľadom na povahu dovolacieho konania, ktoré je ako návrhové konanie vždy podmienené návrhom oprávnenej osoby znalej práva - minister spravodlivosti, generálny prokurátor, obhajca (v mene obvineného), že najvyšší súd je viazaný návrhom do takej miery, že v rámci prieskumu dodržiavania zákonnosti nemôže ísť nad rámec návrhu a tam špecifikovaných dôvodov dovolania (§ 385 Trestného poriadku). Preto najvyšší súd podrobil prieskumu vecné argumenty dovolateľa, zodpovedajúce dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku, bez hlbšieho prieskumu tých argumentov, ktoré im nezodpovedajú.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku: Podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu. Právo na obhajobu je jedným zo základných atribútov spravodlivého procesu zabezpečujúcim „rovnosť zbraní“ medzi obvineným na jednej strane a prokurátorom ako žalobcom v trestnom konaní, na strane druhej. Táto základná zásada trestného konania je v Trestnom poriadku upravená v ustanovení § 2 ods. 9 Trestného poriadku, vyplýva z čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a je garantovaná v ďalších významných právnych dokumentoch, akými sú Listina základných práv a slobôd a Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“). Podľa čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky obvinený má právo, aby mu bol poskytnutý čas a možnosť na prípravu obhajoby, a aby sa mohol obhajovať sám, alebo prostredníctvom obhajcu...

Obvinený namietal v dovolaní že bolo jeho právo na obhajobu porušené zásadným spôsobom, pretože nemal vedomosť o tvrdení svedka [REDACTED] o ovplyvňovaní svedkov. Vzhľadom k tomu, že obhajoba od začiatku namietala nezákonnosť prípravného konania, tak mu bolo znemožnené navrhnúť ďalšie dôkazy v prospech obvineného.

ESLP tradične uvádza, že k obmedzeniu práv obhajoby spôsobom, ktorý sa nezlučuje s čl. 6 Dohovoru, dochádza predovšetkým vtedy, keď sa odsúdenie zakladá výlučne alebo v rozhodujúcej, určujúcej miere na výpovediach svedka, ktorého obvinený vo fáze vyšetrovania ani pri konaní pred súdom nemal možnosť vypočuť či dať vypočuť.

V posudzovanej veci o takýto prípad nejde. Obvinený [REDACTED] navrhol písomne (č. 1. 489) prostredníctvom advokáta okrem iného vypočuť svedka [REDACTED]. Tento bol predvolaný na hlavné pojednávanie 10. mája 2016 (č. 1. 593) a následne bol aj kontradiktórne vypočutý. Prokurátor na hlavnom pojednávaní v rámci možnosti kladenia otázok svedkovi uviedol: „... svedok zjavne ku skutku, ktorý my prejednávame, nemá čo uviesť“.

Na spravodlivé súdne konanie a na kritickú previerku výpovede svedka postačuje, ak je výsluch svedka vykonaný v prítomnosti obvineného alebo jeho obhajcu v konaní pred súdom (R 30/2010).

Svedok [REDACTED] vypovedal pod prisahou a bol podrobený riadnemu kontradiktórnemu výsluchu na hlavnom pojednávaní.

Pokiaľ súd opomenul oboznámiť podanie uvedeného svedka založené v spise na čl. 700, je to chyba súdu, ale nie je to taká podstatná chyba, ktorá by vo svetle ostatných dôkazov znamenala porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom. V danom prípade nešlo o nový dôkaz a ani o jediný a rozhodujúci dôkaz.

Obsah a rozsah vlastnej úvahy súdu o voľbe použitých dôkazných prostriedkov pri plnení povinností podľa § 2 ods. 10 a ods. 11 Trestného poriadku ako aj vlastné hodnotenie dôkazov podľa § 2 ods. 12 Trestného poriadku nemožno považovať za porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom. Pre zisťovanie skutkového stavu veci a hodnotenie dôkazov platia v trestnom konaní zákonom stanovené pravidlá, podľa ktorých je potrebné zisťovať skutkový stav veci v rozsahu, ktorý je nevyhnutný na rozhodnutie. Trestný poriadok pritom neustanovuje žiadne pravidlá, pokiaľ ide o mieru dôkazov potrebných na preukázanie určitej skutočnosti, ani váhu jednotlivých dôkazov. Platí zásada voľného hodnotenia dôkazov vyjadrená v 2 ods. 12 Trestného poriadku, v zmysle ktorej orgány činné v trestnom konaní a súd hodnotia dôkazy získané zákonným spôsobom podľa svojho vnútorného presvedčenia založeného na starostlivom uvážení všetkých okolností prípadu jednotlivo i v ich súhrne nezávisle od toho, či ich obstaral súd, orgány činné v trestnom konaní alebo niektorá zo strán. Najvyšší súd v rámci dovolacieho konania nemôže opätovne prehodnocovať vykonané dôkazy podľa predstáv obvineného - dovolateľa, pretože takéto oprávnenie mu zo zákona nevyplýva. Hodnotenie dôkazov totiž nenapĺňa žiadny dovolací dôvod...

Vznesené námietky obvineného vo svojej podstate vlastne napádajú skutkové zistenia, proti ktorým môže podať dovolanie len minister spravodlivosti § 371 ods. 3 Trestného poriadku. Účelom dovolacieho konania je totiž posudzovanie právnych otázok, nie posudzovanie správnosti a úplnosti zistenia skutkového stavu.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku naplnený nebol.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku:

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku možno úspešne uplatňovať v prípadoch, keď je rozhodnutie súdu založené na dôkazoch, ktoré neboli na hlavnom pojednávaní vykonané zákonným spôsobom. Skutočnosť, že rozhodnutie je založené na dôkazoch vykonaných v rozpore so zákonom, musí byť z obsahu spisu zrejmá a porušenie zákona by malo svojou povahou a závažnosťou zodpovedať porušeniu práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 Dohovoru, čomu napokon zodpovedá i samotná povaha dovolania ako mimoriadneho (nie ďalšieho riadneho) opravného prostriedku.

Z tohto potom logicky vyplýva záver, že nesprávny procesný postup súdu pri vykonávaní dôkazov môže byť dovolacím dôvodom v zmysle § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku len vtedy, ak má, resp. mal negatívny dopad na práva obvineného. Ak sa nepreukážu takéto účinky nesprávneho postupu pri vykonávaní dôkazov, potom nemožno hovoriť o naplnení dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku. Aj so zreteľom na to, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle čl. 6 ods. 1, ods. 3 písm. d) Dohovoru by mohlo dôjsť len vtedy, ak by odsúdenie bolo založené výlučne alebo v rozhodujúcej miere (solely or to a decisive extent) na dôkazoch získaných nezákonným spôsobom, (pozri Mariana Marinescu p. Rumunsku, rozs. č. 36110/03 z 2. februára 2010, Emen p. Turecku, rozs. č. 25585/02 z 26. januára 2010, Van Mechelen a ďalší p. Holandsku, Visser p. Holandsku, rozs. č. 26668/95 zo 14. februára 2002, Al - Khawaja a Tahery p. Spojenému kráľovstvu, rozs. č. 26766/2005 a č. 22228/06 z 15. decembra 2011 a ďalšie).

Z obsahu dovolania je zrejmé, že jedným z ťažiskových argumentov dovolateľa vo vzťahu k naplneniu dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku a vo všeobecnosti ním primáme namietanou vadou trestného konania je skutočnosť, že akýmsi prvotným „impulzom“ pre výkon procesných úkonov orgánmi činnými v trestnom

konaní za účelom začatia trestného stíhania bola ich údajná (operatívno - pátracou činnosťou získaná) informácia o podozrení z páchania drogovej trestnej činnosti obvineným. Inak povedané, v súhrne s poukazom na dovolacie námietky obvineného (ktoré sú v podstate totožné s odvolaním obvineného), možno dospieť k záveru, že tieto koncentruje primáme na skutočnosť, že v predmetnej veci samotný procesný úkon zadržania obvineného nebol vykonaný v súlade so zákonom, nakoľko bolo vykonané bez dôvodného podozrenia zo spáchania čo i len priestupku, resp. trestného činu osôb, ktoré sa nachádzali v zastavenom vozidle.

Obvinený ďalej namietal aj skutočnosť, že k obmedzeniu jeho osobnej slobody došlo podľa nesprávneho ustanovenia § 85 ods. 1 Trestného poriadku, namietal samotnú zákonnosť začatia trestného stíhania tzv. vo veci vykonaním prehliadky motorového vozidla 30. apríla 2015 o 16.20 hod.

K zákonnosti zadržania obvineného a začatia trestného stíhania sa už podrobne vyjadril odvolací súd na str. 6 až 11 svojho rozhodnutia, ktoré právne závery dovolací súd akceptuje a odkazuje na ne bez potreby opakovať tam uvedené, najmä ak dovolacie argumenty sú takmer zhodné ako argumenty odvolacie...

Je plne prípustné, že informácie získané prostredníctvom operatívno - pátracej činnosti získané aj podľa Trestného poriadku, a to konkrétne inštitútu sledovania osôb a vecí podľa § 113 a nasl. Trestného poriadku (sledovanie osôb a vecí) môžu byť použité aj pred začatím trestného stíhania. A contrario, po eventuálnom zistení trestnej činnosti sú však orgány činné v trestnom konaní povinné začať bez meškania trestné stíhanie podľa § 199 Trestného poriadku.

Obvinený namietal, že nebolo možné ustáliť, na základe akých konkrétnych skutočností bol vykonaný 30. apríla 2015 služobný zákrok a na základe čoho boli vo veci stotožnené osoby svedkov, že neexistuje žiaden záznam o tom, že pred zásahom vykonaným na obvinenom prebiehala nejaká operatívno - pátracia činnosť.

Podľa názoru najvyššieho súdu overovanie pravdivosti informácií (podkladov) operatívnych pracovníkov polície v tomto smere, by zákonite znamenalo odtajnenie informátorov a predmetom dokazovania v súdom konaní by bolo zistenie a overenie pravdivosti ich tvrdení len za tým účelom, či neklamali, keď informovali o „možnej trestnej činnosti“. Títo informátori (takmer nikdy) nevystupujú v ďalšom konaní ako svedkovia, ich

tvrdenia slúžia len polícií na odhalenie trestnej činnosti a ich páchatel'ov, nie však na preukazovanie viny obvineným.

Takýto postup aký uviedla obhajoba - sprístupnenie takýchto podkladov - je neprijateľný nielen v podmienkach Slovenskej republiky, ale predpokladane aj vo všetkých demokratických krajinách, a to preto, že by to odporovalo samotnej podstate vyhľadávania trestnej činnosti, mohlo by to viesť až k deštrukcii práce polície pri odhaľovaní trestnej činnosti. Zadržanie podozrivého ani rozhodnutie o väzbe obvineného nie je rozhodnutím o vine či nevine páchatel'a prípadného trestného činu, ale len procesným prostriedkom slúžiacim na odhaľovanie trestnej činnosti a jej prípadných páchatel'ov.

V tejto súvislosti by nemali byť súčasťou trestného spisu založené materiály (podklady), ktoré odkrývajú pozadie vyhľadávania trestnej činnosti.

Obvinený argumentoval aj tým, že nezákonným uznesením o začatí trestného stíhania boli aj nadväzujúce ďalšie procesné úkony (znalecké dokazovanie, výsluchy svedkov) nezákonné.

V súvislosti s problematikou nezákonných dôkazov a na ne nadväzujúceho dokazovania sa môžeme stretnúť s tzv. „teóriou ovocia (plodov) z otráveného stromu“. V rámci právneho poriadku Slovenskej republiky existuje v oblasti zákonnosti dôkazov základné pravidlo, v zmysle ktorého musia byť všetky dôkazy, ktoré boli získané nezákonným spôsobom vylúčené. V posudzovanej veci okresný súd správne postupoval, keď vyhodnotil procesný úkon vykonanie osobnej prehliadky z 30. apríla 2015 za nezákonný a neprihliadal na dôkazy v jej rámci zaistené, čoho odrazom bola aj úprava skutkovej vety v prvostupňovom rozsudku oproti obžalobe.

Na druhej strane neprichádza do úvahy absolútne vylúčenie všetkých dôkazov ako „otráveného ovocia“ (v danom prípade výpovede všetkých svedkov, znalecké dokazovanie atď.), nakoľko by to bolo neprimerané s prihliadnutím k jasnému konfliktu záujmov. Nemožnosť usvedčenia a odsúdenia skutočného páchatel'a spôsobená vylúčením týchto dôkazov sa totiž prieči záujmom spoločnosti a zároveň by viedla k stavu absolútnej dôkaznej núdze. Tieto dôkazy, teda výsluchy svedkov, ktoré usvedčovali obvineného neboli v príčinnej súvislosti s jeho zadržaním a vykonaním osobnej prehliadky. Išlo o dôkazy získané z nezávislého zdroja. V rámci analýzy otázky, kedy sú dôkazy získané zákonne a kedy nie, vid' rozhodnutie ESLP v prípade Jalloh v, Nemecko, kde ESLP veľmi precízne vymedzil, čo

sa považuje za dôkaz získaný zákonne a čo je potrebné, naopak, považovať za dôkaz získaný nezákonne.

Dovolací súd rešpektujúc koncepciu materiálneho právneho štátu (čl. 1 ods. 1 Ústavy) uzatvára, že v rámci trestného konania došlo k určitým formálnym pochybeniam vo vzťahu k prvotným úkonom orgánov polície (NAKA), ktoré však nemalo vplyv na začatie trestného stíhania a teda nespôsobilo ani nezákonnosť začatia trestného stíhania. Pre posúdenie dôvodov na zadržanie podľa § 85 ods. 1 Trestného poriadku alebo obmedzenie osobnej slobody podľa § 85 ods. 2 Trestného poriadku sú vždy relevantné faktické okolnosti konkrétneho prípadu, nie formálne (paragrafové) označenie procesného úkonu...

Opodstatnenosť začatia trestného stíhania vo veci je nad všetky pochybnosti zrejmá práve z výpovede už uvedeného svedka - príslušníka polície. Začatie trestného stíhania vo veci ako také bolo prvým (v tomto prípade) procesným prostriedkom slúžiacim orgánom činným v trestnom konaní na obstarávanie a vykonávanie dôkazov podľa Trestného poriadku. Uznesenie o začatí trestného stíhania vo veci obsahuje všetky náležitosti podľa § 199 ods. 3 Trestného poriadku, preto námietky obvineného v tomto smere nemožno uznať za opodstatnené.

So zreteľom na vyššie uvedené najvyšší súd uzatvára, že žiadny v dovolaní predložený argument obvineným nespĺňa predpoklady na vyslovenie pozitívneho záveru o naplnení dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku.

Dovolací súd na záver konštatuje, že odvolací súd i súd prvého stupňa v odôvodnení svojich rozhodnutí zrozumiteľne a v súlade s ustanovením § 168 ods. 1 Trestného poriadku rozobrali všetky podstatné a rozhodné skutkové i právne skutočnosti a presvedčivo vysvetlili, prečo rozhodli tak ako rozhodli. Ich rozhodnutia považuje dovolací súd za zrozumiteľné, nie len pre osoby znalé práva, ale aj pre verejnosť, pričom v nich možno nájsť odpovede na všetky, pre dovolateľa nejasné či sporné otázky.»

III.

Po preskúmaní napadnutého uznesenia najvyššieho súdu ústavný súd konštatuje, že dovolací súd sa podrobne zaoberal všetkými námietkami sťažovateľa vrátane sťažovateľom

tvrdenej nezákonnosti vykonania dôkazov v jeho trestnej veci. Dospel však k inému záveru ako sťažovateľ. Najvyšší súd nezistil taký zásah do práva sťažovateľa na obhajobu konajúcimi všeobecnými súdmi, ktorý by bolo možné kvalifikovať ako porušenie tohto práva zásadným spôsobom, ako to v príslušnom ustanovení pre účely dovolania vyžaduje Trestný poriadok [§ 371 ods. 1 písm. c)]. K rovnakým záverom dospel aj ústavný súd.

V napadnutom uznesení najvyšší súd správne interpretoval dotknutú právnu úpravu a vo vzťahu k nej posúdil opodstatnenosť námietok sťažovateľa. Rozhodol o odmietnutí dovolania a svoje rozhodnutie náležite odôvodnil. Právny záver o potrebe odmietnutia dovolania sťažovateľa bol založený na racionálnom, náležitom, a teda ústavne konformnom výklade relevantnej právnej úpravy, ktorý nepopiera jej účel a podstatu, a na základe toho bol ustálený dôvod na odmietnutie dovolania.

Odôvodnenie namietaného uznesenia najvyššieho súdu predstavuje dostatočný základ pre jeho výrok, pretože sa opiera o náležité vysvetlenie právnej úvahy a dostatočnú odpoveď poskytnutú sťažovateľovi zo strany najvyššieho súdu, na ktorej tento postavil svoje rozhodnutie. Ústavný súd tak považuje odôvodnenie jeho rozhodnutia za dostatočné, nevybočujúce z limitov čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Námietku porušenia práva zaručeného v čl. 6 ods. 2 dohovoru sťažovateľ nezdôvodnil, neuviedol, akým spôsobom mu napadnutým uznesením najvyššieho súdu malo byť zasiahnuté do práva na prezumpciu neviny, preto sa ňou ústavný súd osobitne nemohol zaoberať.

Vo vzťahu k námietke porušenia základného práva na obhajobu zaručeného v čl. 50 ods. 3 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 3 písm. c) dohovoru ústavný súd poznamenáva, že uvedené články zabezpečujú, aby každý obvinený mal čas na prípravu obhajoby, a tiež, že bude mať možnosť pripraviť si obhajobu a že svoju obhajobu bude môcť predniesť právne významným spôsobom buď sám, alebo prostredníctvom svojho obhajcu. Uplatnenie práva na obhajobu však nezabezpečuje sťažovateľovi dosiahnutie takého rozhodnutia súdu, o ktoré sa usiluje pomocou obhajoby. Účelom práva zaručeného čl. 50 ods. 3 ústavy je poskytnutie príležitosti brániť sa obvineniu zo spáchania trestného činu (II. ÚS 8/96, II. ÚS 34/1999, III. ÚS 120/2018). Pretože sťažovateľ odôvodnil namietané porušenie označeného práva na obhajobu rovnakým dôvodom ako porušenie čl. 46 ods. 1 ústavy

a čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd nevzhliadol príčinnú súvislosť medzi napadnutým rozhodnutím najvyššieho súdu a namietaným porušením práva podľa ústavy a dohovoru.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd sťažnosť sťažovateľa podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. januára 2019